

עבודה בתורה שבעל פה – דף המידע

רקע כללי

משה רבנו מקבל במעמד מתן תורה שלושה דברים :

1. לוחות הברית, עליהן כתובות עשרת הדיברות.
2. תורה שבכתב.
3. תורה שבעל פה.

התורה שבכתב (בזמן מתן תורה), כוללת את חמשת חומשי התורה (כיום אנו מתייחסים לכל ספרי התנ"ך כתורה שבכתב).

התורה שבעל פה כוללת : משניות, דינים והלכות שנאמרו למשה בסיני.

התורה שבעל פה, כשמה כן היא, נאמרת ונלמדת בעל פה ואסור לכתוב אותה. היא עברה לאורך הדורות בעל פה וכך גם למדו אותה.

תורה שבעל פה ותורה שבכתב, משלימות אחת את השנייה, ושניהם נאמרו על ידי ה' למשה במתן תורה. לא ניתן להפריד ביניהם והקשר ביניהם ברור. חשוב לזכור, כי התורה היא תורה אחת ואין לחשוב כי מדובר בשתי תורות שונות ונפרדות.

הדברים המשיכו כך עד תקופתו של רבי יהודה הנשיא.

כאשר "רבי" ראה שהצרות על עם ישראל גוברות ועתידה תורה שבעל-פה להישכח חלילה מעם ישראל, החליט שיש לעשות סדר בדברים ולהעלות את תורה שבעל פה על הכתב. יש לציין שהוא עשה זאת למען הצלת התורה ו"כהוראת שעה" בלבד.

עריכת המשנה. - סדר הפעולות שבוצעו על ידי רבי יהודה הנשיא

רבי יהודה הנשיא :

א. קיבץ ואסף את כל המשניות שאנשים שיננו ולמדו בעל-פה.	ד. לאחר שסידר רבי יהודה הנשיא את המשניות לסדרים חילק כל סדר לחלוקה משנית כלומר למסכתות.
ב. ריכז את כל המשניות המרכזיות ואילו את המשניות הפחות מרכזיות הניח בצד. המשניות שהניח בצד נקראות "ברייתות" ובלשון יחיד, "ברייתא".	ה. כל מסכת חולקה לפרקים.
ג. את המשניות המרכזיות הוא חילק וסידר לשישה סדרים והם : זרעים, מועד, נשים, נזיקין, קודשים וטהרות. ובראשי תיבות : זמ"נ נק"ט.	ו. כל פרק חולק למשניות.

במה עוסק כל סדר?

שם הסדר	הנושא
זרעים	עוסק בדברים הקשורים לחקלאות בארץ ישראל וגם בדיני ברכות.
מועד	עוסק בענייני שבת ובמועדים
נשים	עוסק בנושאים הקשורים לחיי משפחה כגון נישואין גירושין וכו'.
נזיקין	עוסק בדיני ממונות, בתי דין
קודשים	עוסק בדיני קדושה וטהרה
טהרות	עוסק בדיני טומאה וטהרה

החכמים אשר מוזכרים במשנה נקראים: 'תנאים', ובלשון יחיד, "תנא".
פירוש המילה, 'תנא' = לשנות, לשנן. לכן אותם חכמים שלמדו את המשנה בעל פה נקראו כך.
המשנה נכתבה בשפה העברית, אך לא כמו השפה שמדוברת כיום..
לכל פרק במשנה יש שם, ושם הפרק נקבע על פי המילים הראשונות המופיעות בתחילת הפרק.

הקדמה לבבא מציעא

מסכת בבא מציעא היא אחת משלושת המסכתות אשר פותחות את סדר נזיקין.

שם המסכת	פירושו
בבא קמא	השער הראשון
בבא מציעא	השער האמצעי
בבא בתרא	השער האחרון

במסכת בבא מציעא ישנם עשרה פרקים. הפרק אותו אנו לומדים הוא פרק שני שנקרא "אלו מציאות".
פרקנו עוסק בדיני מציאה והשבת אבדה.

בתורה בחומש דברים מופיע כך:

(א) לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמתי מהם השב תשיבם לאחיך: (ב) ואם לא קרוב אחיך אליך ולא ידעתו ואספתו אל תוד בידך והנה עמך עד דרש אחיך אתו והשבתו לו: (ג) וכן תעשה לחמרו וכן תעשה לשמלתו וכן תעשה לכל אבדת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה לא תוכל להתעלם:
דברים פרק כב, א-ג

על פי פשט הפסוקים. אומרת התורה כי כאשר אדם מוצא חפץ שאבד לאדם ברחוב, הוא מחויב להחזיר אותו לבעליו ואינו יכול להתעלם ולהתנהג כאילו לא קרה כלום.
בנוסף לכך, אם האדם אינו יודע למי החפץ שייך, הוא חייב לאסוף אותו אל ביתו ולהכריז על כך שמצא אבדה.
הפסוקים לא מציינים במשך כמה זמן האדם חייב להכריז על מציאת האבדה ובמשך כמה זמן לנסות להשיבה לבעליה.
אלא אומרת שיש לעשות זאת עד שבעל החפץ יגיע וידרוש את מה שאבד לו בחזרה. בגמרא נלמד על כך ונראה בדיוק מהם התנאים וההלכה בנושא זה.

המשנה הראשונה בה נעסוק.

אלו מציאות שלו ואלו חייב להכריז אלו מציאות שלו?
מצא פירות מפוזרין, מעות מפוזרות כריכות ברשות הרבים, ועגולי דבילה, ככרות של נחתום, מחרוזות של דגים, וחתיכות של בשר, וגיזי צמר הבאות ממדינתן, ואניצי פשתן, ולשונות של ארגמן, הרי אלו שלו!
דברי רבי מאיר.
רבי יהודה אומר: כל שיש בו שינוי חייב להכריז כיצד מצא עגול ובתוכו חרס, ככר ובתוכו מעות.
רבי שמעון בן אלעזר אומר כל כלי אנפוריא אין חייב להכריז:

דיברנו בכיתה על כך שבכל משנה אנחנו נפגוש את המבנה של כאמד"ט.

כותרת, אומר, מקרה, דין, טעם. סרטון זה מלמד אותנו ונותן לנו הסבר מהיר איך עושים זאת.

- מי שלומד מתוך דף מודפס יכול לסרוק את הקוד שבצד ימין במכשיר הפלאפון.
- מי שקורא דרך המחשב יוכל ללחוץ על התמונה של הסרטון משמאל.

בעבודה יהיו שאלות בנוסע על סרטון זה ויהיה ניתן לצפות בו גם דרך מסמך הגשת העבודה.

ב"הצלחה רבה

הרב דוד